החייל והמלכה

א. פלטונוב

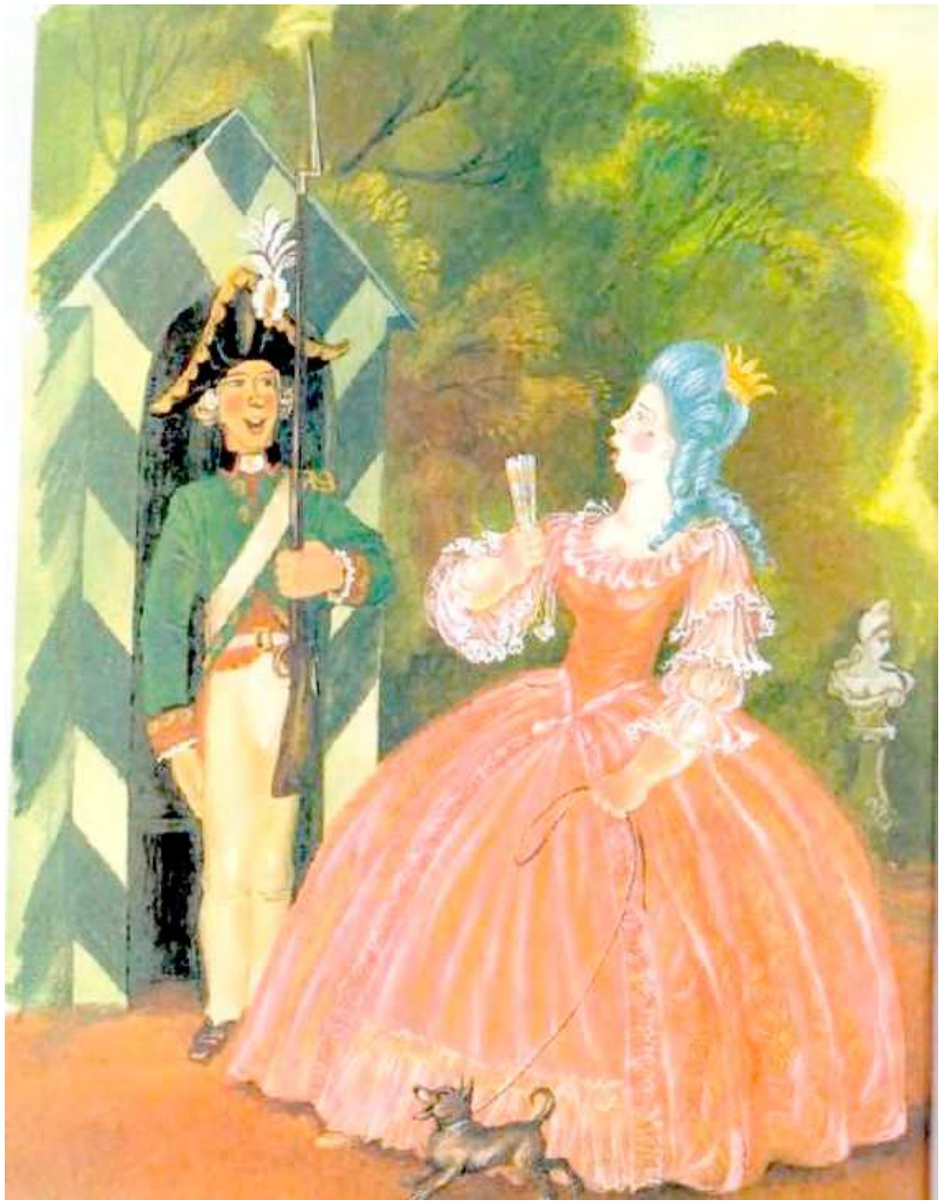

בזמנים הרחוקים חיה מלכה נרגנית. שום דבר לא מצא חן בעיניה. כל הזמן "זה לא כמו שצריך וזה גרוע יותר." היא כעסה על כולם, הענישה את כולם על דבר של מה בכך.

ויום אחד הלכה המלכה בגן שלה ושם, לפני ביתן השמירה, עמד חייל. הוא ראה את המלכה בפעם הראשונה. "הנה היא!" חשב וחייך. הוא הובא רק לא מזמן לחצר המלכה ולא ידע שאסור לחייך לפניה, להחמיר פנים או להראות נימוס כלשהו. כל זאת היה אסור בצו מלכותי.

המלכה הסתכלה על החייל:

"למה חייכת?" שאלה.

ומה יענה חייל פשוט למלכה? הוא לא ידע מה לומר, ולכן פשוט, ככה סתם, הוא חייך שוב. הפעם המלכה לא יכלה כבר להוציא הגה מרוב כעס. אחר כך קראה למי שצריך:

"תנו לו" ציוותה "לחייל הזה, עשרים מלקות כל בוקר."

ומאז, כל בוקר, כשרק קם, היה החייל מקבל עשרים מלקות!

הכו את החייל כל השנה. כשרק היה מתעורר - היה מקבל עשרים מלקות. הכו אותו בימי חול, הכו בחג. הוא סבל, רזה, כמעט ולא נשאר במה להכות. והמלכה שכחה אותו - שיכו אותו עד מוות, היא עכשיו כועסת על אחרים.

מה יכול היה החייל לעשות? להמשיך כך? הרי יהרגו אותו. הוא התייעץ עם אחד, שאל את האחר, בחר מי חכם יותר ושאל. וכל החכמים נותנים לו רק תשובה אחת:

"תסבול" אומרים "אין מה לעשות עם המלכה. היא נרגנית."

שמע החייל את הנבונים שיעצו לסבול וחשב: "אי, לא אתם סובלים אלא אני" והלך לכסיל.

היה כסיל אחד כזה ליד הגדוד שלו. החיילים האכילו אותו בשאריות מהמטבח, נתנו לו בגדים ישנים ללבוש.

החייל סיפר לכסיל מה קורה לו, אבל הכסיל כבר ידע זאת מראש.

"אז מה? איך תעזור לי?" שאל החייל "הרי אתה כסיל."

והכסיל:

"למה שלא אעזור? ואם לא אעזור, גם לא אעשה

לך גרוע יותר, תישאר עם מה שקורה לך עכשיו. תן לי פרוטה."
החייל נתן לו פרוטה. הכסיל הוביל אותו לקצה העיר. הם הלכו, והלכו, והלכו רחוק, שם איפה שרק בתים עניים עומדים וארמונות לא רואים.
"הנה הלכה הפרוטה שלי" חשב החייל.
אבל הם הגיעו לבית קטן שבו חי סנדלר עם אשתו. הסנדלרית, אשת הסנדלר, הייתה דומה למלכה כמו אחות תאומה. שתיהן זהות כמו שתי טיפות מים. לא תבחין מי מהן הסנדלרית ומי המלכה, רק הבגדים והאפור שונה.
הסנדלר היה מציג את אשתו בתשלום. היה מראה אותה לסוחר, לבעל מלכה, לרוכל תמורת פרוטה אחת, ולחיילים ולנכים הראה אותה חינם.
ובכסף הזה היה קונה יין ושתה.
הכסיל שילם לסנדלר פרוטה והחייל ניכנס חינם.
הם נכנסו לחדר וראו - על המיטה ישנה אישה.
החייל נבהל ונעמד דום. חשב שרואה את המלכה לפניו.
והכסיל אומר:
"אילו זו הייתה המלכה, היא לא הייתה מכה אתך."
והחייל מסכים לכסיל:
"לא הייתה מכה. חבל שזו סנדלרית, יכלה להיות מלכה טובה."
צחק הכסיל:
"אז נעשה אותה למלכה!"
התעודד החייל:
"ואיך נעשה זאת?"
הכסיל צחק בתשובה והחייל הוציא אותו מבית הסנדלר, כדי שהסנדלרית לא תתעורר.

הם הלכו חזרה.

שואל הכסיל את החייל:

"איפה אתה עומד בלילה בשמירה?"

"לאחרונה בחוץ, בגן, ואחר כך עוד אעמוד בתוך הארמון."

"אז כך" אומר הכסיל "אביא לך את הסנדלרית בלילה."

"איך תעשה זאת? הסנדלר ירגיש?"

"לא" עונה הכסיל "הסנדלר לא ירגיש. הוא עובד קשה ביום, אחר כך שותה יין וישן חזק. מסמרים עקומים אפשר ליישר על גבו ולא ירגיש."

"ולשם מה לי הסנדלרית?"

"אתה עוד שואל? ואומרים שאני הכסיל! אז שמע: כשהמלכה תירדם, תן לי אותה ישנה, ואני אתן לך את הסנדלרית ישנה. את המלכה אעביר לסנדלר

ואתה תכניס את הסנדלרית לחדר השינה שבארמון, שם היא תתעורר."
החייל חשב:
"והמלכה לא תיבהל נורא? הרי לידה לא ניתן אפילו בעין למצמץ, ואתה תביא אותה לסנדלר? ואם היא תתעורר? הרי היא תוריד לנו את הראשים!"
אבל הכסיל מרגיע אותו:
"המלכה כועסת כל היום ומתעייפת, ובלילה ישנה, נוחרת, רק בועות עפות מפיה. היא לא תתעורר עד אור הבוקר. ואם אפילו תתעורר - הרי אני כסיל ידוע - אז מה תעשה ליי?"
החייל הסכים:
"יפה חישבת זאת! ואתה עוד כסיל! אז טוב, בבקשה. תביא את הסנדלרית בחושך לארמון."

בליליה הכסיל עשה כך, הביא את הסנדלרית לחדרי הארמון ואת המלכה הביא אל הסנדלר והן לא התעוררו.

-

ולמחרת בבוקר הסנדלר התעורר הראשון ודחף את אשתו בצד. מרוב שתייה הוא היה צמא, רצה לעשן וגם ראשו כאב. רצה שהאישה תביא לו מים, תמלא טבק במקטרת ועוד תגיד לו דבר מה מרגיע נגד כאב הראש.
המלכה התעוררה, פתחה עיניים, לא הבינה דבר ונרדמה שוב.
הסנדלר דחף אותה עוד פעם - לא שמעה אותו או מה?
"קומי, אישה!" אומר הסנדלר "הגיע זמן."
"זמן של מה?" היא שואלת "ומי אתה?"

והסנדלר עונה:
"ומי את?"
ואז המלכה מתחילה לצעוק:
"אתה נבזה! אתה מקולל! אני המלכה!"
הסנדלר קפץ מהמיטה:
"הה? אז את מלכה?"
הוא חטף חגורת עור והתחיל להרביץ לה:
"אהא, אז את מלכה? אז כך מגיע לך, מלכה! הה לך, עצלנית! הה לך, בטלנית! מוכנה רק לישון. אתן לך מלכה! אסביר לך איך לטפל בבעל!"
והמלכה צועקת:
"הי משרתים! לתפוס ולהרוג את הנבזה!"
אבל איש לא בא. אין אף אחד. והמלכה חושבת:
"מה זה? כנראה מתי ונפלתי לשאול. וזה שמכה, הוא בוודאי השטן."

כך חשבה ונרדמה שוב: אולי זה רק חלום, והיא תתעורר בארמון, בממלכה שלה, ולא יקרה כל דבר רע.
אבל לא. כי הסנדלר-השטן הניח את החגורה ושוב נותן לה מכה באגרוף:
"אישה, למה את לא קמה?"
"תעזוב אותי. אני מלכה!"
"אז כך? את שוב מלכה?" אומר הסנדלר ועכשיו מתחיל להכות את המלכה על ממש! "קומי, אומרים לך! בשלי תפודים, תרתיחי מים במייחם. תנקי את הבית, תתקני את המכנסיים שלי! הה לך, העצלנית!"
המלכה נבהלה - עכשיו השטן שוב התחיל להכות אותה. וכואב לה מאוד. עד עכשיו, בארמון, לא ידעה מה זה כאב.

בסוף קמה, לבשה את שמלת הסנדלרית והתחילה את עבודות הבית. אבל מה שרק ניסתה לעשות - שום דבר לא מצליח לה, הכל נופל מהידיים. וזה מובן - מלכה יודעת רק לכעוס ולמלוך, וזה הכל. הסנדלר רואה שהיא לא מצליחה בדבר ושוב מתחיל להרביץ לה מכות. והמלכה שותקת, כבר לא אומרת שהיא מלכה ורק מנסה לעבוד.

היא הכינה איכשהו ארוחה, אך לאכול אותה אי-אפשר, כי לא מבושל מספיק, מלוח מדי, מלוכלך. הסנדלר אכל כף אחת של מרק ואומר: "נראה שזו אמת, מלכה - את לא יודעת לעשות דבר. מרק כזה אפילו כלבים לא יאכלו."

ושוב לוקח חגורה ומכה, הפעם בגלל המרק.

המלכה כואבת כולה. יושבת מול הסנדלר ורועדת מפחד.

אחרי הארוחה אומר הסנדלר: "קחי מסרק, אישה, תתחילי לסרוק אותי כדי שאוכל להירדם."
התחילה המלכה לסרוק לסנדלר את שערותיו. מה לעשות? לא תוכל לסרב, משרתת אותו.
ולמחרת אומר לה הסנדלר לכבס לבנים. היא הלכה לכבס, אבל מעולם עוד לא כיבסה ועכשיו רק שפשפה את ידיה הלבנות ואת הלבנים לא הצליחה ממש להלבין.
וכך חיה המלכה אצל הסנדלר, חיה וסבלה. שלושה ימים חיה שם.

-

והסנדלרית התעוררה במצעים מלכותיים, הסתכלה סביב, רואה - כל כך יפה כאן! כסתות במיטה, בגדים ממשי, מתחרה, הרבה מראות סביב, ריח פרחים באוויר.

"האם אני בגן עדן?" חשבה הסנדלרית "מעולם עוד לא ראיתי את מה שאני רואה עכשיו."
ופתאום לחדר השינה נכנסות ארבע נערות.
נכנסות, אך לא מעזות לגשת למלכה.
"למה באתן?" שואלת אותן הסנדלרית.
והנערות עונות:
"בוקר טוב גברתנו המלכה! באנו להלביש, להנעיל אתך."
"אני מתלבשת בעצמי. האם אני נכה?"
והנערות עומדות ולא זזות.
מסתכלת עליהן הסנדלרית:
"למה תעמדו כאן? אין לכן עבודה, בטלניות?"
והנערות מסתכלות על השרפרף שליד המיטה, ועל מקל ושוט שעל השרפרף.
"ומתי תרביצי לנו מכות, גברתנו המלכה?" שואלות

הנערות "עכשיו או אחר כך?"
"אבל למה להרביץ לכן? הרי זה יכאב!"
"זה, גברתנו המלכה, כדי שתוכלי לכעוס!"
הפעם התרגזה הסנדלרית:
"אתן טיפשות או מה? לכו כבר ותתחילו לעבוד!"

הנערות הלכו. והסנדלרית קמה, התלבשה, הלכה למטבח ושם שתתה תה עם כעכים.
הטבחים וטבחיות במטבח התייחסו לסנדלרית בחשש ובכבוד, נותנים לה דברי מתיקה כמה שרק תרצה, כולם חושבים שזו המלכה. עד שהסנדלרית התחילה בעצמה לחשוב שהיא המלכה.
"למה לא" חושבת "אולי אני מלכה? כנראה באמת מלכה. אז אהיה עכשיו מלכה כי כבר נמאס להיות סנדלרית. שבעלי יתגעגע קצת אלי! יותר קל להיות מלכה." וכך היא חיה יום, יומיים.
מבוקר עד ערב הולך אחריה אחד אציל-עוזר שלה, כל ההוראות שלה הוא רושם וממלא.
המלכה-הסנדלרית כבר התרגלה לעוזר הזה. מי שפונה אליה ומבקש דבר מה, היא רק עונה:
"אמור זאת לעוזר שלי. הוא ימלא" והולכת הלאה.

היא הולכת ומפצחת גרעינים, ואת הגרעינים מחזיק העוזר בכף היד שלו ומגיש לה אותם כשצריך.
החייל שלנו עומד עדיין ליד ביתן השמירה. הוא רואה - הסנדלרית-המלכה מטיילת, עוברת לידו. לחייל עדיין נותנים מלקות כל בוקר. גם באותו היום קיבל את המנה שלו.
החייל הסתכל על הסנדלרית-המלכה, רצה לעשות ארשת פנים חמורה - אבל יצא לו חיוך דווקא.
והסנדלרית-המלכה פנתה אליו:
"למה חייכת? מה ראית שכל כך שמח?"
"אותך, גברתי המלכה!"
"ולמה אתה כל כך משועשע? לא עשיתי לך כל טובה. מה היית רוצה?"
"רק זה, גברתי המלכה, אני מקבל מלקות כל בוקר. כבר שנה שנייה מכים אותי, כמעט כל הבשר מהעצמות שלי ירד."
"ולמה מכים אתך?"
"בגלל החיוך, גברתי."
"טוב, אמור לעוזר שלי שלא יכו אתך."
"לא, גברתי" אומר החייל לסנדלרית-מלכה "לא אגיד לעוזר. את ציווית להלקות ואת תבטלי בעצמך את הצו."
המלכה הביטה לחייל בעיניו:
"נו, כמה אתה רגיש! טוב, בעצמי אצווה וגם על ניר אכתוב שלא יכו אתך."
"וגם את האחרים שלא יכו, גברתי."
"ולרבים נותנים מלקות?"
"מרביצים כמעט לכולם שבחצר המלוכה, גברתי, כולם סובלים."

"איזה שטויות הם אלה?" שואלת הסנדלרית-המלכה.
"אינני יודע, גברתי."
ואז הסנדלרית-המלכה נתנה הוראה שלא יכו אף אחד בממלכה ולא יגעו אפילו במקל.
ואמרה לתת לחיילים עשרים מטבעות זהב לכל אחד, ועוד שלושה ימי חופשה וחצי דלי בירה.
אבל ביום השלישי של המלכות היא התחילה להתגעגע לסנדלר שלה.
"אלך" חשבה "אסתכל מרחוק מה הוא עושה שם. אולי גם הוא מתגעגע."
המלכה התכוננה והלכה מהארמון לביתו של הסנדלר, והעוזר-האציל הולך אחריה.
המלכה באה והיא רואה את ביתה העלוב.
ובדיוק אז מדלת הבית יוצא הסנדלר, ולא לבדו, אלא עם אישה אחרת, לא גרועה מהסנדלרית עצמה. ועל פניו של הסנדלר לא רואים כל צער, כל געגוע.
ואז קראה הסנדלרית-המלכה:
"אך אתה, חסר בושה, כזה וכזה!" והתחילה להכות את הסנדלר בעורב עד שהכובע שלו נפל והסנדלר לא יכול להתעשת. הוא מביט על אישה אחת ועל השנייה ולא מבין - שתיהן כמו אחד, ולא מבחין איזו מהן האישה שלו.
אבל אז הסנדלרית נתנה לו מכה טובה על הגב, והוא מיד הבין מי אשתו. היא לקחה את בעלה ביד והובילה הביתה, ואת המלכות שלה שכחה לגמרי.
והמלכה האמיתית רק חרקה שיניים על האציל-העוזר וגם היא הלכה הביתה – לארמון.
וכשהגיעה לשם התברר לה שאסור שם להכות,

להרביץ ולפגוע, כזה צו יצא – וזה כאילו היא בעצמה נתנה אותו.

או אז לבה התחיל לרתוח!

היא קראה מיד למי שלא יהיה, רק כדי שיהיה את מי להכות.

באה אליה הטבחית והמלכה הרימה את ידה עליה, אבל אז ראתה - היד שלה משופשפת, עייפה מהעבודה. היא הורידה את ידה ולא נתנה מכה. נזכרה בכאבים שלה ויותר לא הכתה לאף אחד. היא נזכרה בחייה אצל הסנדלר, וכדי לא לחזור לשם השאירה את כל הצווים של הסנדלרית כפי שהיו.

החייל והכסיל היו מרוצים מהתעלול שלהם.

רק עדיין לא מאמינים למלכה.